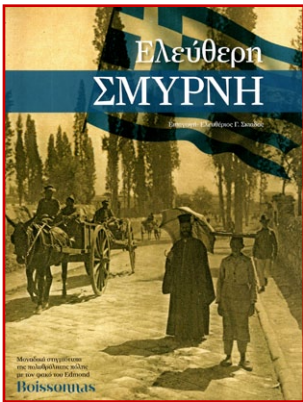

Βιβλιοπαρουσίασις

Ἐλεύθερη Σμύρνη

*Μοναδικὰ στιγμιότυπα
τῆς πολυθρύλητης πόλης
μὲ τὸν φακὸ τοῦ
Edmond Boissonnas*

Ἐκδόσεις: Βιβλιοθήκη τῆς Ἑστίας.
Εἰσαγωγή: Ἐλευθέριος Γ. Σκιαδάς.
Σελίδες: 128. **Σχήμα:** 21 x 28 ἐκ.

Εἰσαγωγή

«Ἐλευθέρα Σμύρνη. Τοῦ Εἰδικοῦ Ἀπεσταλμένου μας»: Ἐτσι ξεκινοῦσε τὸ ρεπορτάζ πὸν δημοσίευε ἡ ἔφημερίδα «Ἑστία», μεταδίδοντας τὰ γεγονότα τῆς Σμύρνης, τὸν Μάϊο 1919.

᾽Ωραιότερο ἔθνικὸ πανηγύρι δὲν εἶχε γνωρίσει ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ ἐκεῖνο πὸν στήθηκε σὲ ὅλους τοὺς ἑλληνικοὺς τόπους, ὅταν οἱ ἑλληνικὲς δυνάμεις ἀποβιβάσθηκαν στὴν Σμύρνη. Παντοῦ κτυποῦσαν οἱ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν, κόσμος ξεχύθηκε στοὺς δρόμους, κρατώντας λάβαρα καὶ τραγουδώντας, σπίτια καὶ καταστήματα σημαιοστολίστηκαν. Τρεῖς χιλιετηρίδες ἑλληνικῆς Ἱστορίας εἶχαν ξαφνικὰ ἀναστηθεῖ.

Ἡ «Ἱερουσαλὴμ τοῦ Ἑλληνικοῦ πόνου», ὅπως ἀποκλήθηκε ἡ Σμύρνη, ζοῦσε κάθε στιγμή τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας της. **Τ**ὰ τραίνα γεμᾶτα νέους στρατιῶτες πηγαινοέρχονταν στοὺς θορυβώδεις σταθμούς. Πάνω στοὺς τοίχους τῶν ἀγροτικῶν σπιτιῶν ζωγραφίζονταν γαλανόλευκες. **Ἡ** ζωὴ τῆς πόλης εἰσχερχόταν σὲ νέα φάση. **Φ**αινόταν νὰ πραγματώνεται τὸ ὄραμα τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος «τῶν δύο ἡπείρων καὶ τῶν

πέντε θαλασσῶν». **Ἡ** Μητρόπολη τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἦταν ἐπιτέλους ἐλεύθερη καὶ ἑλληνική.

Ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὴν Καπαδοκία, γηραιὸς πλέον, ἱστορικὸς καθηγητὴς Πανεπιστημίου Παῦλος Καρολίδης, μὲ τρεμάμενο χέρι, θὰ γράψει ὅτι «ἡ Σμύρνη σημαίνει Ἀσιατικὴν Ἑλλάδα, εἶναι ὄφθαλμὸς ἅμα καὶ καρδιά αὐτῆς, σημαίνει κάτοχον καὶ κληρονόμον ἀπάσης τῆς αἴγλης (καὶ) τοῦ ἱστορικοῦ μεγαλείου τῆς Ἀσιατικῆς Ἑλλάδος, κληρονόμον τῆς κοιτίδος τοῦ ὑψίστου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, τῆς κοιτίδος τῆς Ἑλληνικῆς ποιήσεως καὶ φιλοσοφίας καὶ πάσης ἐπιστήμης τῆς τε φύσεως καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου»!

Σαράντα μῆνες ἐπρόκειτο νὰ διαρκέσει τὸ ὄνειρο καὶ τὸ πρωτόγνωρο κλίμα εὐφορίας. **Ἀ**ρκετοὶ ἦταν ἐκεῖνοι, Ἕλληνες καὶ ξένοι, ἐπαγγελματίες καὶ ἐρασιτέχνες, ἀλλὰ καὶ ντόπιοι φωτογράφοι καὶ κινηματογραφιστές, οἱ ὅποιοι ἔσπευδαν νὰ ἀπαθανάτισουν τὴν προέλαση τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ. **Π**εριέργως, πρόσωπα τὰ ὅποια εἶχαν ἀναδειχθεῖ τὰ προηγούμενα χρόνια σὲ πολεμικοὺς ζωγράφους ἢ φωτογράφους δὲν συνόδευσαν τὸν ἑλληνικὸ στρατὸ κατὰ τὴν ἀποβίβασή του (2 Μαΐου 1919). **Ὁ** ἐπιμελὴς μελετητὴς Ἄλκης Ξ. Ξανθάκης ὑπέθεσε ὅτι λίγοι ἦταν ἐκεῖνοι πού εἶχαν πιστέψει στὸ μεγαλεπήβολο σχέδιο. **Τ**ὸ κενὸ ἔσπευδαν νὰ καλύψουν ἀρχικὰ Ἕλληνες φωτογράφοι τῆς Σμύρνης, ὥστόσο ἀργότερα κατέφθασαν καὶ ἄλλοι ζωγράφοι καὶ φωτογράφοι.

Ἀνάμεσά τους, λίγο μετὰ τὴν ἀποβίβαση τῶν στρατευμάτων, ἔφθασε καὶ ὁ 28χρονος Ἐδμόνδος Μπουασσονὰ (Edmond Edouard Boissonnas, 1858-1924)...

Γενικότερα ἡ δράση τοῦ Φρ. Μπουασσονὰ καὶ ἄλλων μυστῶν διαφόρων τεχνῶν πρέπει νὰ ἐντάσσεται στὸ φιλελληνικὸ κλίμα πού ἐπικρατοῦσε στὴν Ἑλβετία ἐν γένει καὶ εἰδικότερα στὴν Γενεύη καὶ τοὺς διαχρονικοὺς δεσμοὺς πού εἶχαν σφυρηλατηθεῖ ἀπὸ τὸν Ἑλβετὸ τραπεζίτη καὶ σύμβουλο τοῦ Ἰ. Καποδίστρια Ἰωάννη Γαβριήλ Ἐϋνάρδο (Jean Gabriel Eynard, 1775- 1863)...

Μέσα σὲ αὐτὸ τὸ κλίμα εὐφορίας καὶ συγκίνησης πού ἐπικρατοῦσε, ὁ Ἐδ. Μπουασσονὰ κλήθηκε νὰ ἀπαθανάτισε τὴν

πόλη και νὰ τὴν παραδώσει στὴν αἰωνιότητα κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἐλευθερίας της. Οὐδεὶς μπορούσε τότε νὰ σκεφθεῖ ὅσα θὰ ἀκολουθοῦσαν. Ὁ φωτογράφος ἀναμφισβήτητα δὲν πραγματοποίησε ἐπιχείρηση προπαγάνδας, ἀλλὰ ἐργα-

σία εἰλικρινοῦς ἀποτύπωσης ἑλληνικότατης γῆς καὶ θάλασσας...

Τὸ φωτογραφικὸ λεύκωμα τοῦ Μπουασσονὰ ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητα ἓνα τεκμήριο-σταθμὸ τῆς σύγχρονης Ἱστορίας μας.

Ἐλευθέριος Γ. Σκιαδάς